

Kitap Tanıtımı
MADEN, Sedat,
Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme
Kirazofis Kitabevi
2.Baskı, Giresun 2014,
ISBN 978-605-364-246-6

Geliş Tarihi: 05.01.2015
Kabul Tarihi: 09.02.2015

Murat KAYA¹

Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme Doç. Dr. Sedat Maden'in aynı adlı kitabının genişletilmiş ikinci baskısıdır. Kitabın ilk yayımlanışı Mart 2011'dir. Eser; *Önsöz, Eğitimde Yeni Yönelimler, Türkçe Öğretiminde Aktif Öğrenme Uygulamaları, Aktif Öğrenme Tekniklerinin Türkçe Öğretiminde Kullanımı(Deneysel Araştırmalar) ve Temel Dil Becerileri Eğitiminde Kullanılabilecek Aktif Öğrenme Öğretimsel İş/Taktikleri* adlı bölümlerden oluşmaktadır. Dört bölüm hâlinde hazırlanan çalışmanın tamamı 323 sayfa olup bu çalışma Kirazofis Kitabevi tarafından 2014'te yayımlanmıştır.

Değişen ve gelişen dünyada insanoğlunun istek ve beklentileri sürekli yenilenmektedir. Bilim ve aydınlanma çağında doğru bilgiye en kısa yoldan ulaşma isteği, eğitimin içerik yönünden değişmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu noktada çağdaş ve aktif eğitim etkinliklerinin yer alması kaçınılmaz bir gerçektir. Eğitim sisteminin bugünkü genel yapısı yenilikçi, çok yönlü, süreç odaklı ve hayat boyu öğrenme üzerinedir. Hazırlanan ve değişikliğe uğrayan bütün eğitim programları bu hususlarla kendini güncellemektedir. Programlara uygun yöntem ve teknikler de bu sistemin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Öğrencinin aktif olduğu ve çağdaş eğitim gereksinimlerine cevap verebilecek yöntemler arasında aktif öğrenme önemli bir yere sahiptir. Aktif öğrenme öğrencinin zihinsel becerilerinin ön plana çıktığı, çevre ile aktif etkileşim içerisinde olduğu, öğrenme becerilerini geliştirdiği etkili bir öğrenme yöntemidir. Buradan hareketle, Türkçe öğretiminde çağdaş ve yenilikçi bir bakışla aktif öğrenme uygulamalarının kullanılması ve geliştirilmesi sosyal hayatta iletişim becerisi yüksek bireylerin yetişmesine imkân sağlayacaktır. Eser, içerik itibarıyla Türkçe öğretimi çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması açısından önem arz etmektedir.

Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme kitabı, alana farklı bir bakışla yaklaşmaktadır. Kitapta kırk iki tane aktif öğrenme uygulaması, Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere örnek senaryolarla birlikte sunulmaktadır. Türkçe öğretmenliği ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği öğrenci ve öğretmenlerinin etkili bir biçimde yararlanabileceği kaynak bir kitap hâline gelmiştir. Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları en önemli sorunlardan olan uygulama ve etkinlik örneklerinin yetersizliği, eser sayesinde büyük oranda çözüme kavuşacaktır. Genişletilmiş ikinci baskısı yapılan eserde, aktif öğrenme yaklaşımının ne olduğu ve aktif öğrenme sürecini destekleyen tekniklerin

¹ Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi.

özellikleri ve uygulama süreci, fayda ve sınırlılıkları ile birlikte Türkçe öğretiminde kullanımı, uygulama örnekleri ve deneysel araştırma sonuçları yer almaktadır.

Kitabın birinci bölümü sekiz başlıktan oluşmaktadır. *Eğitimde Yeni Yönelimler* başlığında eğitim sisteminde yaşanan değişimlerle birlikte geleneksel öğretim anlayışının yerini yenilikçi, düşünen, sorgulayan bireyler yetiştirme hedefinden ve öğrenciyi aktif hâle getiren bir eğitim modelinin varlığından söz edilmektedir. Daha sonra aktif öğrenmenin tanımı ve özellikleri anlatılarak geleneksel öğretimle arasındaki farklar ortaya konulmuştur. *Aktif Öğrenmede Öğretmen ve Öğrencinin* yerinin anlatıldığı diğer başlıkta, bu süreçte yer alan unsurlar anlatılmıştır. *Aktif Öğrenmenin Eğitim İlkeleri* sıralanarak bu uygulamanın gerekliliği hakkında bilgiler verilmiştir. *Aktif Öğrenme Uygulamalarına Yönelik Öneriler* başlığında, bu yöntemin sınırlılıkları ve yaşanabilecek sorunlar karşısındaki öneriler anlatılmıştır. Son olarak, aktif öğrenme sürecinde kullanılan ve aktif öğrenme niteliklerini destekleyen teknikler sıralanarak bölüm sonlandırılmıştır.

Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme kitabının ikinci bölümünde Türkçe öğretiminde yararlanılabilecek aktif öğrenme uygulamalarından bahsedilmiştir. Aktif öğrenme sürecinde kullanılabilecek öğretim tekniklerinin öğrenme alanlarının ilgili amaç ve kazanımları doğrultusunda Türkçe dersinde ne şekilde kullanılabileceği uygulama senaryolarıyla örneklendirilmiştir. Kırk iki tane aktif öğrenme uygulamasının anlatıldığı bu bölümde Türkçe öğretmenlerinin derslerinde kullanabileceği örnek senaryolar bu alandaki eksikliği giderme noktasında önemli bir adım olmaktadır. Özellikle yeni ve güncel birçok aktif öğrenme uygulamasının anlatıldığı bu bölümde öğrencilerin ve öğretmenlerin sınıf içerisinde Türkçe dersini daha zevkli işleyebileceği ortamlar yaratılmaya çalışılmıştır. Uygulama örneklerinden hareketle aktif öğrenmenin hayat boyu öğrenmeye uzanan süreçsel boyutları etkili bir şekilde aktarılmıştır. Öğrencinin kendini tanımlayabildiği, yapan, sorgulayan, tartışan ve düşünen bir birey olduğu uygulamalarda öğrenci dersin işlenişine ve konunun anlatımına ortak olmaktadır. Dolayısıyla süreç aktif bir öğrenme ortamında devam etmektedir. Yeni ve çağdaş birçok uygulama öğrenci ve öğretmenlerin dikkatini çekebilecek niteliktedir. Bunlar arasında özellikle *Altı Şapkalı Düşünme*, *Köşelenme*, *Tereyağ-Ekmek*, *Sandviç*, *Mahkeme*, *Philips 66*, *Pazar Yeri*, *Akvaryum*, *Tombala*, *Bunu Kim Yapar?*, *Hazineyi Bul*, *Kum Saati*, *Bilgi Kese Kağıdı* ve *Düşün Eşleş Paylaş* gibi uygulamalar öğrenci ve öğretmenleri aktif öğrenmenin temellerinde dolaştırarak öğrenmeyi aktif ve kalıcı hâle getirmektedir.

Aktif Öğrenme Tekniklerinin Türkçe Öğretiminde Kullanımı başlıklı üçüncü bölümde aktif öğrenmenin Türkçe öğreniminde kullanımına yönelik deneysel araştırmalara yer verilmiştir. Yedi farklı aktif öğrenme uygulamasının Türkçe dersinde kullanımına yönelik deneysel araştırmalar ve uygulamaları bu bölümde okuyucuya sunulmaktadır. Sunulan çalışmaların ilgili bölümlerinde aktif öğrenme tekniklerinin ne olduğu, özellikleri ve uygulama süreci, fayda ve sınırlılıkları ile birlikte anlatılmaktadır. Çalışmalarda, aktif öğrenme tekniklerinin Türkçe eğitiminin farklı alanlarındaki kullanımına ayrıca dikkat edilmiştir. Türkçe öğretiminde aktif öğrenme uygulamalarının geleneksel öğrenme anlayışından daha başarılı ve sonuçlarının öğrenci merkezinde daha faydalı olduğu yapılan

çalışmalarda okuyucuya sunulmaktadır. Buradan hareketle aktif öğrenme uygulamalarının Türkçe dersi işlenişinde öğrenciyi temel alan ve öğrencinin başarısını hedefleyen bir öğrenme anlayışı olduğu ortaya konmaktadır.

Temel Dil Becerileri Eğitiminde Kullanılabilecek Aktif Öğrenme Öğretimsel İş/Taktikleri adlı son bölümde ise aktif öğrenme öğretim iş ve taktiklerinin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin eğitiminde kullanımı ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Ana Dili Eğitimi Dergisinde yayımlanan makaleden hareketle yazılan bu bölümde aktif öğrenme öğretim iş ve taktiklerinin Türkçe öğretiminin özel amaç ve kazanımlarına hizmet ettiği ve bu alanda çok etkili olacağı görüşünde bulunmaktadır. Konuyla ilgili yapılan çalışmada aktif öğrenmenin dil öğretimindeki başarı, tutum ve motivasyon üzerinde de olumlu etkileri olduğu anlatılmaktadır.

Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme kitabı bu alanda var olan bir eksikliği gidererek öğrenci ve öğretmenlere yol gösteren kaynak bir kitap konumundadır. Özellikle Türkçe öğretmenleri, Türkçe Eğitimi lisans ve lisansüstü öğrencileri için önemli bir kaynak olabilecek bu kitapla aktif öğrenmenin tüm kapıları sonuna kadar aralanmaktadır. Aktif öğrenme uygulamalarının hayat boyu öğrenme yaklaşımıyla değerlendirilmesi, Türkçe öğretimi alanına aktif öğrenme tarafından bakılması, öğretmen ve öğrencilerin dikkatinin bu noktalara toplanması *Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme* kitabını okuyucularına daha faydalı hâle getirmektedir. Aktif öğrenme uygulamalarının sınırlılığı ve alan yazındaki yeterli çalışmanın olmayışı çalışmanın değerini arttırmaktadır. *Türkçe Öğretimi ve Aktif Öğrenme* kitabı alanında, örnek olmasının yanı sıra bundan sonra yapılabilecek çalışmalara da temel teşkil edebilecek önemli bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.